

HASZNÁLÓ – KÖZÖNSÉG – KÖZÖSSÉG

Helyismeret és kapcsolatépítés az információk áramlásában

Az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezetének XX. Országos konferenciája

Július 25. és 27. között Győrben rendezte meg XX. Országos konferenciáját az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete *Használó – közönség – közösség. Helyismeret és kapcsolatépítés az információk áramlásában* címmel. A rendezvénynek a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Kisfaludy Könyvtár adott otthont.

A konferenciára invitáló meghívón és programismertetőn az állt, hogy a Helyismereti Könyvtárosok Szervezete ezúttal a következő kérdésekre keresi a választ: „*Az infokommunikációs társadalomban jelentősen változik a könyvtárosok, a helyismereti könyvtárosok szerepe is: az értékőrzés, a dokumentumfeltárás és a szolgáltatás hagyományos feladatai mellett egyre hangsúlyosabb a kapcsolatépítő, közösségfejlesztő tevékenységünk. Milyen eszközökkel, módszerekkel tudjuk megszólítani a fiatalabb generációt? Hogyan válhat a könyvtár valóságos és virtuális közönsége közösséggé? Milyen szakmai együttműködésre van szükség ahhoz, hogy biztosítsuk a csak elektronikusan megjelenő helyismereti tartalmak számbavételét és megőrzését az utókor számára?*”

A konferencia elején dr. Horváth Sándor Domonkos, a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér igazgatója köszöntötte, majd Radnóti Ákos, Győr Megyei Jogú Város alpolgármestere üdvözölte a résztvevőket.

A szakmai találkozó első napján – délutánján – a levezető elnök: dr. Horváth József, a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér igazgató-helyettese volt. Először *Borsa Kata* pályázató-mutatta be a „*Pezsegj a várossal*” Győr Európa Kulturális Fővárosa 2023 pályázatát. Utána első előadóként Tari Annamária pszichoanalitikus *Online generációk a könyvtárban, a változások megértése az Információs Korban* címmel

beszélt a Baby boom, az X, Y, Z és Alfa generációk sajátosságairól, az online tér hatalmáról, arról, hogy hogyan változtatja meg az életünket, és hogy nemcsak a kommunikációt alakítja át, hanem a személyiséget is. Felhívta a figyelmet az egyes generációk között tapasztalható kommunikációs problémákra, hogy mire kell figyelnie a még termékeny, aktív korszakát élő X generációnak (40-50 évesek), melyhez ő maga is tartozik, amely offline szocializálódva és idősebb lévén jobban átlátja a világot, az életet, az embert. Más, a témával foglalkozókkal együtt kiemelte az olvasás fontosságát, mely tevékenység gondolkodni és élni tanít, fejleszti a fantáziát és az érzelemvilágot, erősíti és gazdagítja a személyiséget. A második előadó dr. Tamáska Dávid szociológus, falu- és városkutató, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tudományos főmunkatársa volt. *Hagyomány és örökség: fiatalok szerepe a helytörténeti adatgyűjtésekben* címmel arról beszélt, hogy a főiskolásokat – egyetemistákat (utalva az előző előadásra: az Y és Z generációt) hogyan lehet bevonni hatékonyan a településkutatásba, terepmunkába, adatgyűjtésbe. A több generációs távolság – a mai 60-70 éveseket kérdezik 20-30 évesek – kifejezetten segíti ezt a munkát, mert az idősek szeretnek mesélni, a kérdezők pedig unoka korúak, akik, jó esetben szeretnek „mesét” hallgani. Utána Márfoldi István, digitális archívumfejlesztő, címzetes főiskolai docens szólt a *digitális helyismereti archívumok népszerűsítésének lehetőségeiről a fiatalok körében*. A helyismereti könyvtárosokból álló hallgatóság jót derült azon, hogy a fiatalok a helyismereten a GPS-t értik. Az előadó először a diákok tartalomfogyasztási szokásairól és jellemzőiről szólt, majd azt boncolgatta, hogy a könyvtár packépes ajánlat-e a

tartalomra vágyó ifjúság körében? Vajon a fiatalokat – akik sokfélék! – hogyan tudjuk „bevonani” a könyvtárba? Hogyan menjen a könyvtár ez után a korosztály után? A legfontosabb válaszok: használjuk ki az online kommunikáció lehetőségeit, építsünk a helyi sajátosságokra, alakítsunk ki lojális használói kört, számoljunk azzal, hogy a világ bulvárosodik: a sok képpel és kevés szöveggel közzétett információknak nagyobb a hatása, mint az írott szónak. Az utolsó előadó *Rózsa Dávid*, a KSH Könyvtár főigazgatója volt. *A túl nagy számok törvénye. A könyvtárak és statisztikájuk* című előadásában a könyvtári statisztika rövid történetének és jogszabályi környezetének áttekintése után a 2017-2018-ban zajló, a könyvtári statisztika átalakításával kapcsolatos munkáról és törekvésekről beszélt.

A szakmai program napi zárásaként a Kertész Gyula-díj átadására került sor. Az MKE Bibliográfiai Szekció javaslata alapján 2018-ban a díjat *Pogány György* kapta.

A nap fogadással és hajózással zárult alkonyatban – estében a Rába, Rábca, Duna Győrben találkozó ágain *dr. Horváth József* igazi lokálpatrióta vezetésével.

A második napon a levezető elnök *Takáts Béla*, a szolnoki Verseyhy Ferenc Könyvtár szakmai igazgatóhelyettese volt. Elsőként *Moldován István*, az OSZK E-könyvtári Szolgáltatások Osztályának vezetője és *Drótos László*, az OSZK kísérleti webarchiválási projektjének témafelelőse osztottak a rendelkezésre álló 40 percen. *Ki őrzi meg a helyi webet? – Helyismereti vonatkozású internetes tartalmak archiválása webaratással* című közös előadásukban szó esett a digitális tartalom fontosságáról és veszélyeztetettségéről, a könyvtárak gyűjtőköréről, a 2017-ben kelt Kögyűjteményi Digitalizálási Stratégiáról. Ismertették a webarchiválás és a digitális tartalmak megőrzésének külföldi gyakorlatait (Digital Preservation – USA, NESTOR – Németország). Beszéltek az OSZK digitalizálási kezdeményezéseiről (1994-1999 – MEK, 2004 – EPA, 2007 – OSZK DKA,

2008 – OSZK DK), és a Magyarországon elkezdett webarchiválási munkáról (MIA – Magyar Internetes Archivum). A MIA, az OSZK webaratás projektjével kapcsolatban *Drótos László* elmondta, hogy az ismeretterjesztés folyik: összegyűjtötték az idegen nyelvű és magyar szakirodalmat, előadások keretében és levelezőlistán ismertetik a külföldi gyakorlatot. Oktatási terveket készítenek, közben tesztelik a külföldi technológiát – szoftvereket és szorgalmaznak a helyi webarchívumok létrehozását. Az előadások után kerekasztal-beszélgetés következett *Takáts Béla*, *Moldován István*, *Drótos László és Sándor Tibor*, a FSZEK Budapest Gyűjteményének osztályvezetője részvételével *Helyismereti tartalmak digitalizálása, megőrzése, szolgáltatása* címmel. Ezen többek között felvetődött az a kérdés, hogy kutatómunkára lehet-e használni a webarchívumot, baj-e, ha párhuzamos mentések vannak, automatizálható-e a könyvtárak és könyvtárosok együttműködése, szükséges-e nemzeti webarchívum, ha az amerikaiak – köztudomásúan – mentik a világ webhelyeit, a magyarokat is. A kerekasztal legfőbb üzenete az volt, hogy a könyvtárak közötti együttműködésnek akkor van értelme, ha átgondolt, jól működő gyakorlat, mert a könyvtárosoknak nincs erejük és idejük kísérletezgetésre, például archiváló szoftverek tesztelésére. A szakmai eszmecsere után a konferencia házigazda-könyvtára Digitális Szolgáltatások Osztályának vezetője, *Tolnai Gáborné Lakatos Mónika* ismertette a győri könyvtár digitalizálási jó gyakorlatait, majd egy megyei hatókörü és egy kistéleplési könyvtár mutatta be a helyismereti munkát a könyvtárukban. (*Szalai Edit*, helyismereti könyvtáros, Berzsenyi Dániel Könyvtár, Szombathely: *A helytörténet terei: klub, tanóra, internet; Paraginé Tóth Edina* könyvtáros, Zákányszék: *A könyvtár közösségépítő szerepe egy kistéleplési életében.*)

A konferencia résztvevői délután kirándulásra indultak *dr. Horváth József* vezetésével az Alsó-Szigetközbe és Lébénybe, ahol az Árpád-kori

Szent Jakab-templomot és zárandokhelyet keresték fel, majd Véneken az Aranykert Szabadidőparkban zárult a nap – vacsorával.

A harmadik nap a Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtárban kezdődött, ahol Kiss Tamás, az összevont intézmény vezetője kalauzolta a könyvtárosokat. Ezen a napon a levezető elnök Mennyeiné Várszegi Judit, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezetének elnöke volt. Először dr. Horváth József mutatta be a *készülő Győr-monográfiát*. (Győr 1271-ben V. Istvántól kapta a városi rangot – 2021-ben ennek 750. évfordulója lesz, a monográfia erre az ünnepre készülne el.) Majd Antalné Hujter Szilvia, a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Helyismereti osztályának vezetője Győrismeret – helyismeret a könyvtári

közönségért és a helyi közösségért címmel beszélt a könyvtárban folyó helyismereti törekvésekről és munkáról. Utána Szalay Balázs középiskolai tanár, a Rábaközi Helytörténet-kutatók Társulatának vezetője *Nagyanyó és nagyapó meséi* címmel beszélt a rábaközi helytörténeteszek munkájáról sok-sok szép példával, eseménnyel, eredménnyel illusztrálva előadását.

A helyismereti konferencia utolsó eseménye immár hagyományosan a húsz éve, kézzel vezetett, írt „kódex,” emlékkönyv jelképes átadása volt a következő konferencia házigazdájának, a szegedi Somogyi Könyvtárnak és az MKE Csongrád megyei szervezetének.

Ásványi Ilona
Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

„HAGYOMÁNYOK ÉS KIHÍVÁSOK” HETEDSZER

Augusztus 30-án immár hetedik alkalommal várta az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár *Hagyományok és kihívások* sorozatára az érdeklődő könyvtárosokat. A konferencia *a felsőoktatási könyvtárak stratégiai fejlesztési irányait vizsgálta*, valamint az *Open Science mozgalom hatásaira, az oktatók, kutatók publikációs lehetőségeire fókuszált*.

A köszöntő szavak után Horváth Zita, az EMMI felsőoktatásért felelős helyettes államtitkára beszélt a felsőoktatás átalakulásáról, elismerően a könyvtárakról, kiemelve azok fontosságát. Megjegyezte: amikor akár az egyetemek nemzetközi rangsorait vizsgáljuk, soha nem hangsúlyozzuk, hogy az intézmények eredményessége mennyiben függ az egyetemi könyvtáraktól. Nem emeljük ki, hogy azok milyen mértékben

járulnak hozzá az egyetemi képzés színvonalának emeléséhez. Ugyancsak üdvözölte az EKK (Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma) által készített „A felsőoktatási Könyvtárak stratégiai fejlesztési irányai 2018-2023” dokumentumot, amelyre azért is különösen nagy szükség van, mert az egyetemi könyvtárak speciális szereppel bírnak a felsőoktatási intézmények életében. A stratégia egy „helyzetjelentés”, amely alapja lehet egy kormányelőterjesztés kidolgozásának. Igazán öröm volt hallani, hogy a fenntartói oldal ugyanúgy, mint maguk a könyvtárak is megkezdhetetlennek tartja a felsőoktatási könyvtárak munkáját, sőt a problémákat – akár infrastruktúrára, bérre, szakmai felkészültségre gondolunk – azonosnak ismeri fel.